

"Διακήρυξη για την επανίδρυση του σχολείου"

Λοράν Λαφόργκ, Μαρκ Λε Μπρί, Ζαν-Πιερ Ντεμαγί, Μισέλ Ντελντόρ και Φρεντερίκ Γκιγιό

Appel pour la refondation de l' école © refondation-ecole.net

Μετάφραση: **Νίκος Δαπόντες**

- **O Laurent Lafforgue είναι μαθηματικός**
- **ο Marc Le Bris είναι δάσκαλος και διευθυντής σχολείου**
- **ο Jean-Pierre Demailly είναι μαθηματικός, καθηγητής πανεπιστημίου**
- **ο Michel Delord είναι μέλος του διοικητικού συμβουλίου της μαθηματικής εταιρείας και**
- **ο Frédéric Guillaud είναι φιλόσοφος**

Εμείς, που υπογράφουμε αυτήν τη διακήρυξη, καλούμε το νέο Πρόεδρο της Δημοκρατίας να προχωρήσει στην επανίδρυση του σχολείου και πιο συγκεκριμένα του Δημοτικού Σχολείου. Πρόκειται για εθνική υπόθεση που ξεπερνά τις διαχωριστικές γραμμές της πολιτικής ζωής.

Εδώ και πολλά χρόνια, το σχολείο ασθενεί. Αυτή είναι μια διαπίστωση που κάνουν καθημερινά οι Γάλλοι.

- Τα παιδιά που αποφοιτούν από το δημοτικό κατέχουν όλο και λιγότερο τη γαλλική γλώσσα. Πολλοί μαθητές δεν ξέρουν ούτε να διαβάζουν.
- Οι ικανότητες γραπτής έκφρασης των μαθητών υποβαθμίζονται. Όλες οι βασικές γλωσσικές γνώσεις: η ορθογραφία, το λεξιλόγιο, η γραμματική και το συντακτικό, έχουν πληγεί (<http://michel.delord.free.fr/cep96.pdf>)
- Το ίδιο συμβαίνει και με τα μαθηματικά: οι απόφοιτοι του δημοτικού δεν κατέχουν πλέον τις τέσσερις πράξεις, τη μέθοδο των τριών, τη διαίρεση, τους υπολογισμούς σε τρέχουσες μονάδες μέτρησης και τα βασικά στοιχεία της γεωμετρίας. Η μαθηματική σκέψη είναι σχεδόν υπό εξαφάνιση, έως το τέλος τουλάχιστο του γυμνασίου.
- Η Ιστορία, η Γεωγραφία και οι εγκυκλοπαιδικές γνώσεις δεν έχουν μείνει στο απυρόβλητο: βασικές χρονολογίες της ιστορίας της χώρας μας και βασικά γεωγραφικά στοιχεία παραμένουν άγνωστα στους μαθητές.

Αναγνωρίζουμε ως αιτίες αυτής της υποβάθμισης:

α) Εδώ και τριάντα χρόνια, τα προγράμματα σπουδών του Δημοτικού Σχολείου φτωχαίνουν διαρκώς σε περιεχόμενο, ενώ ταυτόχρονα θέτουν μεγαλεπήβολους δευτερεύοντες στόχους. Ένα πλήθος σκόρπιων μαθημάτων, η παιγνιώδης μορφή στην αξιοποίηση των «Νέων Τεχνολογιών» και ο πολλαπλασιασμός των σχολικών δραστηριοτήτων (που καταλαμβάνουν πολύτιμο σχολικό χρόνο) υπονομεύουν σοβαρά τη συστηματική μάθηση βασικών γνώσεων, όπως τα γαλλικά και η αριθμητική, που παραμένουν αναντικατάστατα θεμέλια κάθε ουσιώδους μόρφωσης (έτσι, μέσα σε 30 χρόνια, περάσαμε από τις 15 στις 9 ώρες διδασκαλίας του γλωσσικού μαθήματος την εβδομάδα στις πρώτες τάξεις του Δημοτικού).

β) Επιβάλαμε, ενάντια στην εμπειρία των ιδίων των δασκάλων, νέες παιδαγωγικές μεθόδους που βασιζόνταν στην ανάγκη «να οικοδομεί ο ίδιος ο μαθητής τη γνώση», μεθόδους που καθιστούσαν αδύνατη κάθε ρητή, δομημένη και κλιμακούμενη διδασκαλία.

γ) Χαμηλώσαμε δραματικά το επίπεδο των προσδοκιών μας από τα παιδιά. Έτσι, αντί να αποφασίζουμε το αν ένας μαθητής θα περάσει στην επόμενη τάξη με βάση το καλώς εννοούμενο συμφέρον του και τις ικανότητές του να ακολουθήσει το ρυθμό της τάξης του, εφαρμόσαμε μια «χαλαρή» πολιτική.

Μακροπρόθεσμα, οι επιπτώσεις αυτής της κατάστασης είναι πολύ σοβαρές:

- Το έλλειμμα σε βασικές γνώσεις υποθηκεύει σε μεγάλο βαθμό την ικανότητα των μαθητών να σκέφτονται και να συλλογίζονται. Η προσοχή, η διανοητική προσπάθεια και η μνήμη έχουν αδυνατίσει λόγω ελλιπούς εξάσκησής τους.

- Καθώς οι βασικές γνώσεις δεν είναι πλέον κατακτημένες, η εργασία των

καθηγητών της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης δυσχεραίνει αφόρητα, για να μην πούμε πως γίνεται αδύνατη. Αυτή η υποβάθμιση έχει καταλάβει πλέον τα πανεπιστήμια, τις προπαρασκευαστικές τάξεις και τις «μεγάλες σχολές» οι οποίες έχουν επίσης πανικοβληθεί από την πτώση του επιπέδου γνώσεων και της πνευματικής ωριμότητας των μαθητών τους.

Για να ΞΕΠΕΡΑΣΟΥΜΕ ΑΥΤΗΝ ΤΗΝ ΚΡΙΣΗ, χρειάζεται να επαναβεβαιώσουμε πως πρωταρχική αποστολή του σχολείου είναι η διδασκαλία, η μετάδοση γνώσεων και η εκμάθηση του σκέπτεσθαι. Αυτό, πρακτικά, σημαίνει ότι πρέπει:

i) Να δημιουργήσουμε, πρώτα απ' όλα **νέα προγράμματα σπουδών για το Δημοτικό Σχολείο**: σύντομα, ρητά και κατανοητά από όλους, τέτοια που να καθορίζουν τις γνώσεις που πρέπει να κατακτήσουν όλοι οι μαθητές, με σταδιακή και μεθοδικά κλιμακούμενη διδασκαλία. Οι απαιτήσεις αυτού του προγράμματος στη Γλώσσα, τα Μαθηματικά, την Ιστορία, τη Γεωγραφία και τις εγκυκλοπαιδικές γνώσεις καθώς και το ωρολόγιο πρόγραμμα δεν είναι δυνατό να είναι κατώτερες από ό,τι προσδοκούσαν οι ιδρυτές του δημοσίου σχολείου (το 19ο αιώνα). Αυτό το πρόγραμμα θα πρέπει, κυρίως, να περιλαμβάνει:

- **Στις πρώτες τάξεις του δημοτικού**: τη διδασκαλία της αλφαβήτου από την αρχή κιόλας της διδασκαλίας της ανάγνωσης και την κλιμακούμενη και ταυτόχρονη διδασκαλία και των τεσσάρων πράξεων της αριθμητικής.

- **Στις τελευταίες τάξεις**, τη συστηματική, άμεση και μεθοδική διδασκαλία της γλώσσας, της αριθμητικής και της γεωμετρίας: της γραμματικής, του απλού συντακτικού, των κλίσεων ονομάτων και ρημάτων, των υπολογισμών με ακεραίους, κλάσματα και δεκαδικούς. Χρειάζεται να διδάσκονται οι βασικές χρονολογίες της γαλλικής ιστορίας (και εκείνης της Ευρώπης), τα στοιχεία της φυσικής γεωγραφίας της χώρας και βασικά στοιχεία των επιστημών.

ii) Να δοθεί στο δάσκαλο η **παιδαγωγική του ελευθερία** στο πλαίσιο νέων πλούσιων, δομημένων και συνεκτικών νέων προγραμμάτων διδασκαλίας και στο βαθμό που αυτή η ελευθερία επιτρέπει μια αποτελεσματική μετάδοση γνώσεων στους μαθητές. Δάσκαλοι και καθηγητές οφείλουν να μπορούν να διδάσκουν σύμφωνα με τις πεποιθήσεις τους, τις ιδιαιτερότητες της τάξης τους και την εμπειρία τους. Οι επιθεωρητές καλό είναι να ασχολούνται μόνο με τα αποτελέσματα αυτής της διδασκαλίας. Η κατάρτιση των εκπαιδευτικών χρειάζεται να αναθεωρηθεί εκ βάθρων: θα πρέπει να περιλαμβάνει από τη μια την εις βάθος διδασκαλία των μαθημάτων -καθώς το πρώτο πράγμα που οφείλει να κάνει ένας εκπαιδευτικός είναι να κατέχει εις βάθος την επιστήμη που διδάσκει- κι από την άλλη, την παιδαγωγική τους κατάρτιση, που κυρίως επιτελείται πρακτικά, εντός των σχολείων, υπό την καθοδήγηση εμπειρών εκπαιδευτικών.

iii) Να αποκατασταθούν **οι προσδοκίες μας από τα παιδιά** και να αναβαθμιστούν, σεβόμενοι την αρχή πως το κάθε παιδί προάγεται στην επόμενη τάξη μόνο εφόσον είναι εις θέση να παρακολουθεί εκεί τα μαθήματα με ευδόκιμο τρόπο (πράγμα που μόνο οι δάσκαλοι μπορούν να κρίνουν, χωρίς να τους ασκούνται πιέσεις οποιουδήποτε τύπου). Είναι ιδιαίτερα σημαντική η οργάνωση ενισχυτικών μαθημάτων:

- Η φοίτηση στις πρώτες τάξεις του δημοτικού οφείλει να επαναλαμβάνεται αν το παιδί δεν μπορεί να διαβάξει στο τέλος του έτους.

- Χρειάζεται να οργανωθεί ένας μηχανισμός παρακολούθησης και ελέγχου των γνώσεων στο τέλος του Δημοτικού, τουλάχιστο σε ό,τι αφορά την ορθογραφία, την έκθεση και την επίλυση αριθμητικών προβλημάτων. Όλοι εμείς που υπογράφουμε τούτη τη διακήρυξη θεωρούμε πως η επανίδρυση του σχολείου είναι πάνω απ' όλα ζήτημα κοινωνικής δικαιοσύνης.

Αδειάζοντας τα προγράμματα σπουδών από το περιεχόμενό τους, χαμηλώνοντας τις προσδοκίες, αποπροσανατολίζοντας τους εκπαιδευτικούς, οι αλλεπάλληλες μεταρρυθμίσεις, οδήγησαν σε μια άνευ προηγουμένου κοινωνική αναπαραγωγή με βάση την καταγωγή και το εισόδημα: οι μη προνομιούχες ή μη γαλλόφωνες οικογένειες πλήττονται περισσότερο απ' όλες όταν το σχολείο δε

διδάσκει πια ό,τι οφείλει και η ευθύνη της διδασκαλίας επαφίεται στις οικογένειες ή τα ιδιαίτερα μαθήματα και τα φροντιστήρια.

- Θα επιτρέψουμε λοιπόν στο σχολείο να εγκαταλείψει την παιδαγωγική του αποστολή, υποκαθιστώντας το με επ' αμοιβή υπηρεσίες;
- Θέλουμε να καταργήσουμε το ρόλο του σχολείου σε ότι αφορά την κοινωνική κινητικότητα;
- Δεχόμαστε να εισέρθουμε σε μια νέα περίοδο σκοταδισμού;

Εμείς τα αρνούμαστε αυτά, με όλες μας τις δυνάμεις.

Η υπόθεση που υποστηρίζουμε είναι διακομματική: αντίπαλοι της παγκοσμιοποίησης, γκολικοί, σοσιαλιστές, κομμουνιστές, χριστιανοδημοκράτες και φιλελεύθεροι, πιστοί και αγνωστικιστές, εκπαιδευτικοί και γονείς, μας συνδέει όλους η αγάπη μας για το σχολείο και μια κοινή θέληση: η επανίδρυση του δημόσιου σχολείου, η μετάδοση πλούσιων, σταθερών, συνεκτικών γνώσεων και η αποκατάσταση της παιδαγωγικής ελευθερίας των διδασκόντων.

πηγή: 11 ο Δημοτικού Σχολείου Ευόσμου